

# Tussenrapport Gronings Perspectief #2

Oktober  
2016

Gronings Perspectief onderzoekt gezondheid, veiligheidsgevoelens en toekomstperspectief van Groningers in alle 23 gemeenten. Dit tussenrapport beschrijft de resultaten van onze tweede vragenlijst. We stelden vragen over toekomstperspectief, rechtvaardigheid, veiligheid en de sociale netwerken die mensen hebben. Gronings Perspectief is een samenwerking tussen onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen, GGD Groningen en Onderzoek & Statistiek van de gemeente Groningen. Opdrachtgever is de Nationaal Coördinator Groningen.

# Toekomstperspectief

In de eerste meting gaven respondenten aan wat het leven in hun buurt of dorp in de toekomst prettiger zou maken. In deze tweede meting kwamen veel genoemde toekomstwensen terug: wat moet de overheid aanpakken en waar willen mensen zich zelf voor inzetten?

- De lijst met regelingen of initiatieven die de overheid kan nemen wordt aangevoerd door het energieneutraal maken van woningen, het onderhouden van groenvoorzieningen en het verbeteren van buurt/dorpsaangezicht.
- Er zijn diverse buurtinitiatieven waaraan mensen zelf een actieve bijdrage zouden willen leveren: ouderen hulp bieden, huizen energieneutraal maken, het onderhoud van de groenvoorziening en het beschermen van buurt/dorpsaangezicht.
- Er is weinig verschil in wat men verwacht van buurtinitiatieven en van overheidsinitiatieven.
- Of respondenten nu wel of niet met de gevolgen van de gaswinning te maken hebben: hun toekomstwensen voor het leven in hun buurt of dorp zijn vergelijkbaar.

*» Er zijn diverse buurtinitiatieven waaraan mensen zelf een actieve bijdrage zouden willen leveren: ouderen hulp bieden, huizen energieneutraal maken, het onderhoud van de groenvoorziening en het beschermen van het buurt/dorpsaangezicht. «*

# Ervaren rechtvaardigheid

We onderzoeken ook de mate waarin men de gevolgen van gaswinning als rechtvaardig ervaart. De reden hiervoor is dat ervaren onrecht kan bijdragen aan gevoelens van onveiligheid en stress. Of ze nu wel of niet met de gevolgen van de gaswinning te maken hebben, de meeste respondenten vinden de besluitvorming rond de gaswinning en regelingen voor compensatie onrechtvaardig. Inwoners van de hele provincie Groningen zijn solidair met elkaar. Een respondent uit Stadskanaal merkte op: 'Ik vind veiligheid belangrijk voor mijn mede inwoners van Groningen. Ik heb zelf geen last van aardbevingen! Om dit in te vullen, solidariteit!'

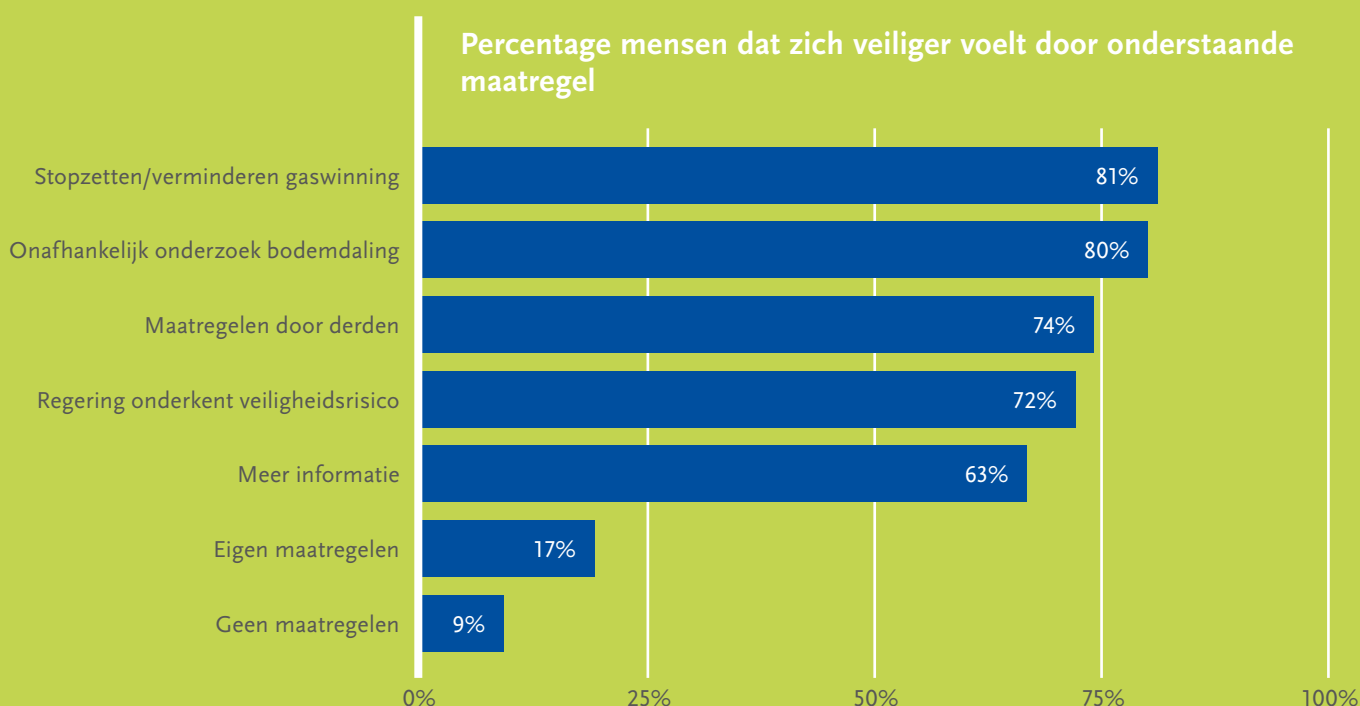
- De meeste respondenten vinden de hoeveelheid gas die gewonnen wordt onrechtvaardig (67%). Een nog hoger percentage vindt de besluitvorming hierover onrechtvaardig (76%).
- Een grote meerderheid van de respondenten vindt de hoogte van de vergoedingen voor schade en overlast door gaswinning onrechtvaardig (77%) en de regelingen eromheen ook (78%).
- Respondenten in het schadegebied vinden de situatie net zo onrechtvaardig als respondenten daarbuiten.

*» Of ze nu wel of niet met de gevolgen van de gaswinning te maken hebben, de meeste respondenten vinden de besluitvorming rond de gaswinning en regelingen voor compensatie onrechtvaardig. Inwoners van de hele provincie Groningen zijn solidair met elkaar. «*

# Maatregelen om de ervaren veiligheid te verhogen

De eerste meting van dit onderzoek liet zien dat mensen die schade hebben een sterke aantasting van gevoelens van veiligheid in verband met de gaswinning ervaren. In de tweede vragenlijst gaven respondenten die zich onveilig voelen aan door welke maatregelen zij zich veiliger zouden gaan voelen.

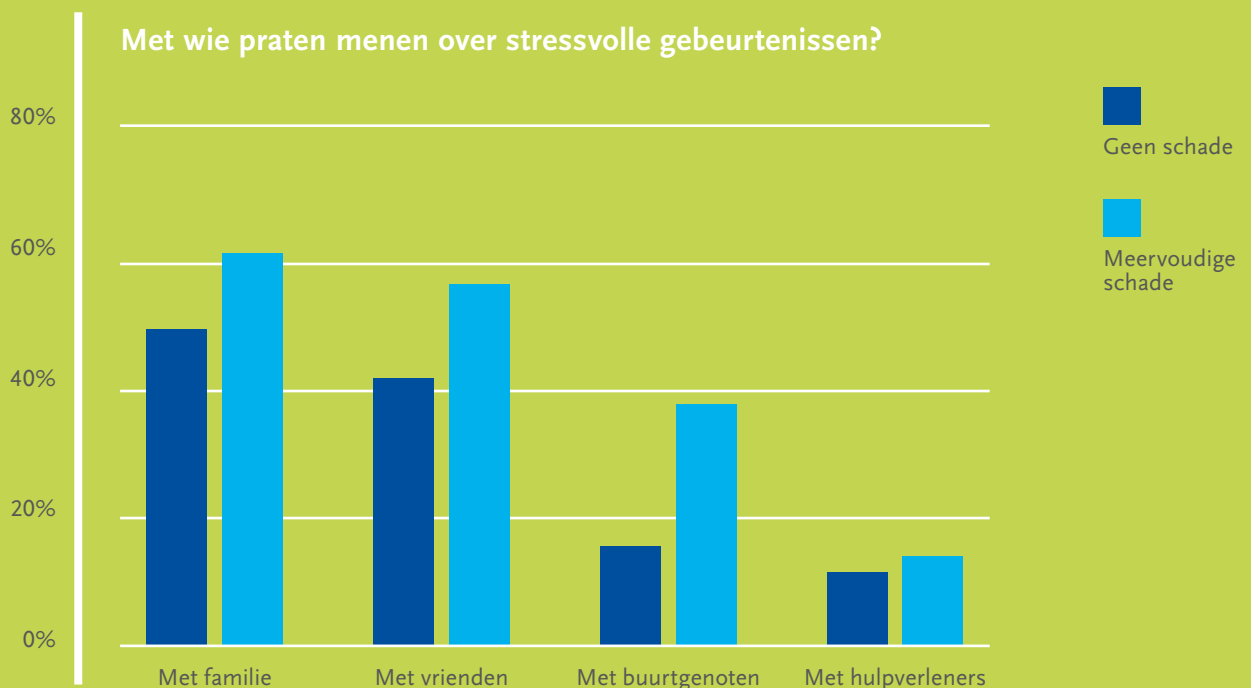
- Een groot deel van de respondenten geeft aan dat zij zich veiliger zouden voelen door het stopzetten of verminderen van de gaswinning (81%) en door het doen van onafhankelijk onderzoek (80%).
- 74% van de respondenten geeft aan dat maatregelen genomen door derden gevoelens van veiligheid kunnen verhogen. Dit zijn maatregelen zoals het inspecteren van de eigen woning op aardbevingsbestendigheid en de versterking van de eigen woning.
- 72% geeft aan dat wanneer de regering zou onderkennen dat er veiligheidsrisico's zijn, dit hun gevoel van veiligheid zou verhogen. 63% van de respondenten geeft aan dat zij zich veiliger zouden voelen als zij meer informatie krijgen, bijvoorbeeld over wat te doen bij een hevige beving.
- Slechts 17% denkt dat zij zich veiliger voelen als zij zelf maatregelen nemen zoals het vastzetten van boekenkasten of het mijden van onveilige plekken.
- Slechts 9% van de respondenten denkt dat men zich veiliger gaat voelen als er géén maatregelen worden genomen (en zij er dus niet over na hoeven te denken).



# Sociale netwerken en stress

Met wie praten mensen als ze stressvolle gebeurtenissen meemaken? In deze tweede vragenlijst vroegen wij respondenten welke gebeurtenissen ze als stressvol ervaren en met wie ze deze bespreken. Ook vroegen we hen of deze gesprekken een positief effect hebben.

- Mensen ervaren stress over de meest uiteenlopende gebeurtenissen. Zo noemen mensen 'spanningen op het werk', 'dreigende werkloosheid' of ingrijpende persoonlijke gebeurtenissen als 'een auto-ongeluk'. Veel respondenten noemen aspecten van de gaswinning zoals 'alsmaar doorgaande kleine bevingen waar je van schrikt' of 'de afwikkeling van de schade'. Mensen leggen ook relaties: 'werkstress in combinatie met schade'.
- Veel mensen praten met name met familie en vrienden over stressvolle gebeurtenissen.
- Over het algemeen ervaren mensen de gesprekken die zij voeren als opbeurend. Deze gesprekken geven hen steun.
- In vergelijking met mensen zonder gaswinningschade praten mensen met meervoudige schade vaker met vrienden en familie over hun stress, maar ook vaker met buurtgenoten. Ze praten niet vaker met hulpverleners. Het lijkt er dus op dat mensen met schade door gaswinning hun zorgen nauwelijks met 'professionals' bespreken.



# Schade en ...

## ... gezondheid

De eerste meting liet zien: mensen met schade door gaswinning hebben een grotere kans op (stress-gerelateerde) gezondheidsklachten. Tijdens de tweede meting zijn aanvullende vragen gesteld over het aantal keer dat men schade heeft en over het soort schade dat mensen hebben.

- Hoe vaker mensen schade hebben geleden, hoe hoger het risico op een slechte geestelijke gezondheid. Ieder nieuw geval van schade leidt tot een hoger risico.
- Het maakt voor de gezondheid weinig uit of de schademelding wordt erkend (en de schade wordt gerepareerd) of niet. A-schade (geheel toegeschreven aan aardbevingen) is even schadelijk voor de geestelijke gezondheid als B-schade (bestaande schade verergerd door aardbevingen) en C-schade (niet toegeschreven aan aardbevingen).

## ... ervaren veiligheid

De eerste meting liet zien: hoe meer schade, hoe minder veilig men zich voelt. In hoeverre hangt dit af van het aantal keer dat men schade heeft en van het soort schade dat mensen hebben?

- Hoe vaker mensen schade aan hun woning hebben, hoe minder veilig ze zich voelen. Ieder nieuw schadegeval gaat gepaard met een afname van de ervaren veiligheid.
- Het maakt voor de ervaren veiligheid weinig uit of de schademelding wordt erkend of niet. A-schade (geheel toegeschreven aan aardbevingen) leidt tot een even grote afname van de ervaren veiligheid als B-schade (bestaande schade verergerd door aardbevingen) en C-schade (niet toegeschreven aan aardbevingen).

*» Het maakt voor de gezondheid en de ervaren veiligheid weinig uit of de schademelding wordt erkend of niet. «*

# Wetenschappelijke verantwoording

Gronings Perspectief onderzoekt drie onderwerpen: gezondheid, veiligheid en toekomstperspectief. In februari/maart 2016 vulden respondenten de eerste vragenlijst in. Hierin kwam met name gezondheid uitgebreid aan bod. Hierover hebben we gerapporteerd in Tussenrapport #1 (april 2016) en in het uitgebreide wetenschappelijke rapport (juli 2016, zie voor rapportages [www.groningsperspectief.nl](http://www.groningsperspectief.nl)).

In juni 2016 benaderden we respondenten met een tweede vragenlijst. Van de 4562 panelleden die werden benaderd retourneerden 3249 de tweede vragenlijst tijdig en compleet: hun antwoorden zijn opgenomen in de analyses voor dit tussenrapport.

Dit tussenrapport geeft een overzicht van de belangrijkste resultaten van de tweede vragenlijst. Het gaat om een eerste analyse van de meest in het oog springende en urgente resultaten. Verdiepende analyses zijn nog niet uitgevoerd. In december 2016 verschijnt een volgende uitgebreide wetenschappelijke rapportage van de onderzoeksresultaten. Hierin gaan we gedetailleerd in op de resultaten van de tweede en derde vragenlijst. Dit betekent dat we ook uitgebreid verslag doen van de uitgevoerde analyses en statistieken. Ook kunnen we dan meer rapporteren over de onderlinge samenhang tussen de verschillende resultaten.

# Vooruitblik

- De informatie in dit tussenrapport bevat een selectie van resultaten. De komende maanden gaan wij uitvoeriger analyses uitvoeren. Deze verschijnen in een (meer uitgebreide) wetenschappelijke rapportage. Deze rapportage wordt in december 2016 verwacht en publiceren we op onze website [www.groningsperspectief.nl](http://www.groningsperspectief.nl).
- De informatie in dit tussenrapport is gebaseerd op de tweede vragenlijst. De derde vragenlijst wordt medio oktober afgenomen. De resultaten van deze vragenlijst worden eind december gerapporteerd.



rijksuniversiteit  
groningen



ONDERZOEK  
EN STATISTIEK  
GRONINGEN



GGD  
Groningen

## Opdrachtgever



Nationaal Coördinator Groningen

## Contactgegevens onderzoeksleding

Prof. dr. T. Postmes en dr. K. Stroebe  
Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen  
Rijksuniversiteit Groningen

**Bezoekadres**  
Grote Kruisstraat 2/1  
9712 TS Groningen

Telefoon (050) 363 7610  
(op werkdagen tussen 8.30 en 16.30)  
[info@groningsperspectief.nl](mailto:info@groningsperspectief.nl)  
[www.groningsperspectief.nl](http://www.groningsperspectief.nl)  
Twitter: Gro\_Perspectief